

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio quadragesimasecunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

5 AD PRIMVM argumentum dicendum est quod esse prædeterminatum totaliter dependet à voluntate diuina. Totalis etiã effectus prædeterminationis ex parte nostra causam non habet, & ideo his duobus modis non iuuatur prædeterminatio vt dictum fuit, aliquis tamen particularis effectus prædeterminationis bene dependet ab aliquo quod est ex parte nostra, & talis bene iuuatur precibus propriis & alienis, & tunc non oramus vt diuina voluntas immutetur, sed vt diuini uoluntatem per orationes nostras vel alienas tanquam per causas medias impleatur.

6 Ad secundum dicendum quod siue fiant orationes pro omnibus vniuersaliter, siue pro quibusdam in generali, non descendendo ad certas personas, siue fiant pro aliquibus singulariter non frustra fiunt, cum enim oramus pro omnibus generaliter intelligendum est pro illis quorum nomina iam scripta sunt in libro vite, & licet certum sit quod hi saluabuntur, tamẽ salus eorum ordinata est euenire mediatis orationibus. Idem dico quado fit oratio pro quibusdam in generali non descendendo ad certas personas. Quando autem fit pro certis personis fit vt aliquis effectus prædeterminationis compleatur in eis mediatis orationibus nostris, licet enim totalis effectus prædeterminationis in quocunq; non habeat causam nisi diuinam voluntatem, tamẽ particularis effectus causam habent mediante qua implentur.

DISTINCTIO XLII.

Sententia huius distinctionis in generali & speciali.

Nunc de omnipotentia Dei. Superius Magister determinauit de scientia Dei. Hic verò determinat de potentia eius. Et diuiditur in partes duas. Primò enim determinat veritatem. (vniuersaliter diuina potetia.) Secundò ponit opinionem quorundã limitantium eam. Secunda incipit in princ. 43. dist. ibi, quodam verò de suo sensu. Prima est præsentis lectionis. Et diuiditur in tres partes. Primò mouet suam questionem. Secundò eam determinat. Tertio obicit per autoritatem & determinat. Secunda ibi: quod enim Deus omnia. Tertia ibi: ex quibusdam tamen autoritatibus. Et hæc est sententia lectionis & diuisionis in generali.

2 IN SPECIALI verò sic procedit. Et queritur primò quare Deus dicitur omnipotens, aut quia omnia potest, aut quia potest quicquid vult: postea respondet dicens quod Deus dicitur omnipotens, quia omnia potest, oppositum tamen ostendit quod non omnia possit, quia non potest ambulare, loqui, & huiusmodi: & respondet quod huiusmodi suam potentia non euacuant, ista enim Deus operatur in nobis, posse verò peccare vel corrumpi non sunt potetie, sed infirmitatis, & concludit quod Deus dicitur omnipotens, quia potest omnia facere & nihil pati. Postea addit autoritates per quas videtur probari quod Deus dicitur omnipotens, quia potest quicquid vult. Et respondet quod autoritates inducuntur, ad ostendendum quod voluntas Dei non impediatur, non quod in hoc solo sistat ratio omnipotentia. Et subdit quod omnipotens dicitur, quia potest facere quicquid factibile est, non autem quicquid facere vult, quia sic est omnipotentia vera: nõ ergo beatus Petrus & alii sancti habent omnipotentiam sicut deus, quia licet possint quicquid volunt se posse & se facere, tamen non possunt facere quicquid volunt fieri, sed deus potest facere quicquid vult fieri, & quicquid vult se posse. Quicquid enim vult per se facit, vel per creaturam subiectam. Hanc etiam potentiam qua potest habet per suam naturã, non sic autem habet potentiam creatura: filius autem Dei potentiam habet tam per se quam per sui naturam, quauis habeat eam à patre &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum potentia sit in Deo.

Tho. 1. q. 25. ar. 5.

Circa distinctionem istam primò queritur, vtrum potentia sit in Deo. Et videtur quod nõ, quia si in Deo est potentia vel est coniuncta actui, vel non, si non, cum potentia perficiatur per actum, potentia Dei esset imperfecta quod est inconueniens. Si autem sic semper est actui coniuncta creaturæ fuissent ab æterno, quod similiter est inconueniens, quare &c.

2 Item secundum Philof. 9. meta. in bonis actus est melior potentia, sed Deo solum est attribuendum id quod melius est, ergo Deo debemus attribuere actum & non potentiam.

3 IN CONTRARIVM est quod dicitur Luc. 1. Fecit mihi magna qui potest est. Et arguitur quia omne quod agit, agit per aliquam potetiam actiuam, sed Deus est causa agens respectu omnium rerum, ergo &c.

4 RESPONSIO. Potentia diuitur ab Aristo. 5. meta. in actiuam & passiuam. Actiuam est principium transformandi aliud secundum quod aliud. Passiuam verò est principium transmutandi ab alio secundum quod aliud: & potetia quidem passiuam nõ potest vniuersaliter diffiniri si proprie sumatur, & positiuè vocado transmutatione deductione alicuius de esse informi ad formatum: sed potetia actiuam potest vniuersaliter diffiniri sic quod potentia actiuam est principium producendi aliud secundum quod aliud. Quæ enim producuntur per simplicem emanatione nullo superposito, producuntur quidem per potentiam actiuam agentis, sed non per transmutatione alicuius presuppositi, unde in eis nõ est potentia passiuam proprie positiuè accepta, sed tantum negatiuè, scilicet nõ prohibito ad esse, propter quod non omni potetia actiuam respondet potetia passiuam proprie accepta, sed tantum potetia actiuam naturalis quam solam intèdit diffinere Philof. Ex quo patet quod potentia actiuam ordinatur ad influendum aliquid alteri, & non ad recipiendum aliquid in se. Potentia verò passiuam econuerso ordinatur ad recipiendum aliquid in se, & non ad influendum aliquid alteri.

5 Hoc supposito dicendum est quod in deo est potentia actiuam, non autem potentia passiuam. Primò patet sic, illud quod importat perfectione simpliciter in entitate & actualitate est Deo attribuendum, sed habere potentia actiuam importat perfectione simpliciter in entitate & actualitate, ergo &c. Maior de se patet, minor declaratur, quia nihil agit nisi secundum quod est in actu, actus autem ille est perfectior & potior quo aliquid est in se formaliter, & continet aliud virtualiter quã ille quo aliquid est in se formaliter, sed nihil continet virtualiter, habens autem potentiam actiuam per illam est actu in se aliquid formaliter, & per eã continet aliud virtualiter: ergo habere potentia actiuam importat perfectione in entitate & actualitate, & hæc fuit minor. Item quod mouet nullo modo existens mobile & agit nullo modo existens agibile purissime habet potentiam actiuam, nam quod mouet motu vel mobile & quod agit ab alio tamen actum illud cum potetia actiuam per quam mouet & agit habet potentiam passiuam per quam mouetur & patitur, cum ergo Deus maneat summe immobilis existens, & agat nihil omnino patiens, patet quod in eo est purissime potentia actiuam.

6 Secundum sic patet, conuertendo primam rationem, illud quod importat imperfectione & diminutionem in actualitate & entitate non conuenit Deo, sed habere potentiam passiuam est huiusmodi, ergo &c. Minor declaratur, quia esse in potetia ad recipiendum aliquid in se est ex defectu entitatis & actualitatis quã dat ei illud quod in ipso recipitur: unde talis potentia siue sit separata ab actu siue coniuncta actui de se est imperfecta & indigens perfici per aliud: & hæc fuit minor: sequitur ergo conclusio. Ex quo patet quod respectu actuum essentialium & intrinsecum non est in Deo potentia realiter, neq; actiuam neq; passiuam. Non actiuam, quia actus eius transit in materiam exteriorem, intelligere autem & velle non transeunt. Nec passiuam, quia illa omnino nõ est in deo, vt probatum est. Restat ergo quod in Deo tantum sit in potentia respectu actuum transcendentium in aliud, aliud dico, vel supposito tantum vt sunt potetia generandi & spirandi, vel aliud supposito & natura quod est proprie aliud, de qua solum nunc attendimus.

4 AD PRIMVM argumentum dicendum quod potentia actiuam Dei essentialiter accepta ad excludendum potentiam generandi & spirandi, de quibus nunc nõ loquimur (quia de eis satis dictum est in præcedentibus) nõ semper est coniuncta actui, quia tunc sequeretur quod res fuissent ab æterno, vt probatum fuit supra dist. 38. quæst. 1. Et quod dicitur quod potentia non coniuncta actui est

Cap. 20.

Cap. 22.

est

Magistri Durandi de

est imperfecta. Dicendum est quod verum est de potentia passiva quæ est ad recipiendum actum in se, non autem de potentia activa quæ non est ad recipiendum aliquid in se, sed ad influendum aliquid alteri, & ideo actus eius non perficit eam vel agens, sed actum vel passum, quod non perficitur nec agitur nisi potentia agentis coniungatur suo actui.

8 Per idem patet ad secundum, quia Philosophus loquitur ibi de potentia quæ se habet ad actum recipiendum, & hæc est passiva vel ad ipsam reducitur. Hanc autem non ponimus in Deo, sed actiuam tantum; ideo &c.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum potentia Dei se extendat ad omnia quæ sunt aliis possibilis.

Tho. 1. q. 25. art. 3.

Secundo queritur, vtrum potentia Dei se extendat ad omnia quæ sunt aliis possibilis. Et videtur quod non, quia agere sequitur & supponit esse, sed deus non est quod alia sunt, ergo non potest agere quod alia possunt.

2 Item deus non potest moueri, nec mori, nec peccare, & tamen creature talia possunt, ergo deus non potest quicquid alia possunt.

3 **SED CONTRA** omnis potentia deriuatur a diuina (secundum illud Rom. 15.) non est potestas nisi a Deo, sed quicquid est in effectu verius & perfectius est in causa, ergo quicquid potest quæcumque potentia creata, verius potest illud potentia diuina.

4 Item videtur quod deus possit non solum illa quæ sunt creaturis possibilis, sed etiam illa quæ sunt eis impossibilia, quia deus potest facere quicquid potest dici (iuxta illud Luc. 1. Non erit impossibile apud Deum omne verbum) sed ea quæ sunt nature impossibilia possunt dici, ergo possunt a Deo fieri.

5 **RESPONSIO.** Videnda sunt duo quæ tægantur in argumentis. Primum est qualiter deus possit ea quæ sunt nature possibilis. Secundum est qualiter possit ea quæ sunt nature impossibilia.

6 **QVANTVM** ad primum sciendum est quod cum in Deo non sit potentia passiva, sed tantum activa ut officium fuit, ideo potest deus facere quicquid respicit potentiam actiuam solum, quod autem respicit potentiam passiuam solum, vel simul cum actiuam passiuam non est deo possibile.

7 Primum patet simili ratione ut prius, quia quicquid importat dignitatem & perfectionem totum est deo attribuentium, sed creare actiuè quodcumque creabile pertinet ad dignitatem, & perfectionem (perfecti enim est agere) ergo istud est deo attribuentium.

8 Secundum sic patet, a mota causa amouetur effectus, sed a deo remouetur omnis potentia passiva, ergo ab eo remouetur omnis effectus ut respicit potentiam passiuam, ita quod in ipsum non potest reduci ut in passum, igitur effectus qui requirunt in eo cui attribuuntur potentiam passiuam solum, vel cum actiuam passiuam non possunt deo attribui villo modo. Talia autem sunt omnia quæ sonant in transmutari, vel in acquisitione esse, aut amissionem. De his enim est idem iudicium, quia generatio vnius est corruptio alterius: Vnde deus non potest ambulare vel currere, quia ista requirunt in eo in quo sunt potentiam passiuam cum actiuam, mouent enim seipsa, & ideo sunt mouentia & mota, nec deus potest mori aut corrumpi, quia hæc importat amissionem esse prius habiti, & ita transmutationem quæ est secundum principium passiuum, & sic de similibus. Hæc tamen licet non conueniant deo subiectiuè sunt tamen in aliis a deo effectiuè. Peccare autem cum consistat in actu interiore, respectu cuius in deo nulla est realis potentia, ut probatum fuit, deo attribui non potest ratione alicuius potentie, nec secundum se, quia peccare est deficere a rectitudine rationis, defectus autem & imperfectiones non possunt deo attribui, ideo &c. & sic patet primum.

9 **ITEM** quantum ad secundum, scilicet, vtrum deus possit facere quæ sunt nature impossibilia, accipienda est quædam distinctio possibilis quæ ponit Philosophus, 5. met. & est quod possibile dicitur dupliciter. Vno modo secundum aliquam potentiam actiuam vel passiuam, sicut dicimus quod possibile est igni quod calefaciat manum, & possibile est manui quod calefiat ab igne, quia in vno est potentia actiuam, in alio autem

Sancto Porciano

est passiva, & per oppositum dicitur aliquid impossibile propter defectum talis potentie, sicut impossibile est hominem volare. Alio modo dicitur aliquid possibile non secundum aliquam potentiam, sed absolute secundum habitudinem terminorum qui sibi inuicem non repugnant, sicut possibile est hominem esse animal, vel triangulum habere tres, & per oppositum dicitur aliquid impossibile ex repugnantia terminorum, ut ternarium esse parè, vel idem simul esse & non esse, & quæcumque ex natura terminorum contradictionem important.

10 Hoc supposito dicendum quod deus potest quæcumque sunt possibilis secundo modo quauis sint impossibilia primo modo, & impossibilia nature, quæ autem sunt in possibilis secundo modo (scilicet quia contradictionem implicat ex natura terminorum) non sunt deo possibilis, non propter diminutionem, vel imperfectionem diuine potentie, sed propter incompossibilitatem quæ est in re.

11 Primum patet, quia sicut potentie limitatæ & contractæ ad certum genus & ad certam speciem respondet pro obiecto possibile limitatæ & contractæ ad certum genus & ad certam speciem sic potentie illimitatæ, nec contractæ ad genus aut speciem respondet possibile illimitatæ nec contractæ ad genus, aut ad speciem, sed potentia diuina non est limitatæ aut contractæ ad genus aut ad speciem, ergo nec possibile ei correspondens, tale autem est possibile dictum ex habitudine terminorum. Istud enim sub se comprehendit primum possibile, & vltra hoc potest in omni genere & in omni specie formari. Postquam ergo diuinitas se extendit ad possibile sic dictum. Possit autem nature non, sed tantum ad possibile contractum, sic ergo deus potest facere illa quæ sunt nature impossibilia, quæ tamen contradictionem non implicat.

12 Secundum patet, quia illa non sunt factibilia simul quorum positio vnius est remotio alterius, & econuerso (alioquin simul idem poneretur & non poneretur, fieret & non fieret,) sed illa quæ implicat contradictionem sunt huiusmodi, quia negatio remouet affirmationem, & econuerso, quare &c. Potest ergo deus quicquid contradictionem non implicat, & quia multa sunt impossibilia nature non solum quod ad genus facti, ut hominem volare, sed etiam quod ad modum facti (ut immediate de truncato fiat vitulus, vel quod subito & in instanti de infirmo fiat sanus) quæ tamen non implicat contradictionem vel repugnantiam intellectuum, ideo omnia talia sunt deo possibilis, & per eadem rationem deus potest facere omne effectum sine causis secundis agentibus, quia causa secunda efficiens non est de intellectu effectus.

13 **AD PRIMVM** argumentum dicendum quod agere supponit esse nec ex hoc debet concludi nisi quod deus prius intelligitur habere esse quam alia producere: si debita forma arguitur ferretur, si tamen forma quæ in argumento continetur, toleraretur potest dici quod deus est illud quod alia sunt non formaliter, sed virtualiter inquantum sunt in eo omnia perfectiones, & hoc sufficit ad hoc ut possit in omnia actiones quæ sic sunt quod nullo modo sunt defectus vel passiones.

14 Ad secundum patet solutio ex dictis in corpore solutionis.

15 **PRIMVM** argumentum quod est ad alteram partem concedatur, quia pro nobis est.

16 Ad secundum dicendum quod illud quod implicat contradictionem non potest esse verbum, quia nullus intellectus potest concipere contradictoria simul esse, ut patet ex 4. meta, verbum autem primum & per se pertinet ad intellectum, de aliis enim non dicitur nisi per comparisonem ad verbum intellectualem, ideo &c.

DISTINCTIO XLIII.

Sententia literæ in generali & speciali.

Quidam verò de suo sensu. Superius determinauit Magister de vniuersalitate diuine potentie, hic verò excludit errorem limitantium diuinam potentiam, & primum quantum ad faciendam; secundum quantum ad qualitatem faciendorum, Secunda incipit in principio 44. dist. nisi, nunc restat. Prima est presentis lectionis. Et diuiditur in tres partes. Primo ponit opinionem. Secundum ponit confirmationem. Tertio manifestat rationem. Secunda ibi, itaque suam opinionem. Tertia ibi, fateamur itaque. Secunda istarum diuiditur in duas partes, primo confirmat illos